

SEY Suomen eläinsuojelun valitus EU:n oikeusasiamiehelle, marraskuu 2023

Mitä päätöstä tai asiaa valitus koskee?

Komissio ei ole toiminut eurooppalaisia kansalaisaloitteita koskevien sääntöjen mukaisesti, sillä se on luonut katteettomia odotuksia EU-kansalaisten keskuudessa. Kyseessä on hallinnollinen epäkohta, kun otetaan huomioon sekä asetuksen (EU) 2019/788 säännökset että eurooppalaisten kansalaisaloitteiden tarkoitus ylikansallisen demokratian välineenä.

End the Cage Age -kansalaisaloite (ECI) keräsi menestyksekkäästi yli 1,4 miljoonan EU-kansalaisen allekirjoituksen. Aloitteen allekirjoittaneet EU-kansalaiset pyysivät komissiota esittämään lainsäädäntöä, jolla kielletään häkkikasvatus tiettyjen tuotantoeläinlajien kasvatuksessa.

EU-komissio antoi kyseisestä kansalaisaloitteesta (C(2021)4747) myönteisen vastauksen tiedonannossaan 30. kesäkuuta 2021. Komissio totesi tällöin, että lainsäädäntö, joka kieltää häkkien käytön ja lopettaa niiden asteittaisen käytön tiettyjen tuotantoeläinlajien osalta on osa EU:n eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön tarkistusta, joka julkaistaan vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä. Komissio vahvisti tämän aikataulun useissa virallisissa kokouksissa ja kuulemisissa sekä Euroopan neuvoston että Euroopan parlamentin kanssa.

Varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič totesi kuitenkin Euroopan parlamentissa 3. lokakuuta 2023 pidetyssä kuulemistilaisuudessa, että komissio esittää vasta tämän vuoden joulukuuhun mennessä ehdotuksen eläinsuojelusta eläinten kuljetuksiin liittyen.

Šefčovič ei myöskään pystynyt toimittamaan selkeää sisältöä tai aikataulua lainsäädäntöehdotuksista, jotka koskevat tuotantoeläinten häkkikasvatusta.

Tätä ilmoitusta voidaan luonnehtia hallinnolliseksi epäkohdaksi, sillä komissio on herättänyt EU-kansalaisten keskuudessa aiemmin odotuksia asian suhteen.

Miten EU-instituutio tai toimielin on mielestäsi toiminut väärin?

Euroopan komissio ilmoitti 30. kesäkuuta 2021 antamassaan tiedonannossa ECI-kansalaisaloitteesta (C(2021)4747), että se aikoo laatia lainsäädännön, joka heijastaa kansalaisten esiin tuomia huolenaiheita tuotantoeläinten häkkikasvatukseen liittyen. Lisäksi komissio esitti, että tiettyjen tuotantoeläinten häkkikasvatuksen asteittaiseksi käytöstä poistamiseksi tehdään lainsäädäntöehdotus. Tämä ehdotus julkistettiin osana laajempaa lainsäädännön tarkistusta vuoden 2023 kolmannelle neljännekselle.

EVP:n 3. lokakuuta 2023 antama yllättävä ilmoitus on jyrkässä ristiriidassa ECI:ä koskevassa tiedonannossa kansalaisaloitteelle annettujen sitoumusten kanssa. Lisäksi ilmoitusta ei ole vielä viestitty ECI:lle ja aloitetta kannattaneille EU-kansalaisille. Näin ollen komissio rikkoo asetuksen (EU)2019/788 15 artiklan 3 kohtaa, koska se ei ole

(...) toimittanut eurooppalaisen kansalaisaloitteen rekisterissä ja julkisella verkkosivustolla ajantasaisia tietoja aloitteen johdosta annetussa tiedonannossa esitetystä täytäntöönpanosta.

Komission harkintavalta sen päättämisessä, ehdottaako komissio uutta lainsäädäntöä vai ei, ei vapauta komissiota noudattamasta hyvän hallinnon periaatteita (mm. avoimuusvelvollisuus) tai voimassa olevien asetusten säännösten noudattamista.

Vahvistamalla julkisesti – ja toistuvasti – EU:n kansalaisille, että heidän huolenaiheisiinsa liittyvä lainsäädäntö annetaan vuoden 2023 loppuun mennessä tiedonannon (C(2021)4747) mukaisesti, komissio loi oikeutettuja odotuksia yleisölle eli EU-kansalaisille. Näin ollen EVP:n Šefčovič'in ilmoittama ristiriitainen päätös on ilmeinen hallinnollinen epäkohta, sillä komissio ei noudata asetuksen (EU)2019/788 säännöksiä ja heikentää ECI:n edustaman demokraattisen osallistumisprosessin uskottavuutta.

Mitä instituution tai toimielimen pitäisi näkemyksesi mukaan tehdä korjatakseen asian?

Jotta komissio voi korjata tilanteen ja varmistaa, että ECI End the Cage Age -aloitteeseen ja koko ECI-prosessiin osallistuneiden EU-kansalaisten luottamus komission toimintaan säilyy, sen pitäisi:

- ilmoittaa viipymättä määräajasta lainsäädäntöehdotuksen julkaisemiselle asteittaisesta lakkauttamisesta ja sen jälkeen häkkien käytön kieltämisestä tietyille tuotantoeläinlajeille 7 artiklan mukaisesti (ECI-asetuksen 15 artikla).
- varmistaa, että asianmukaiset tiedotuskanavat sisältävät ajantasaista tietoa toimenpiteistä, jotka on toteutettu ECI:n huolenaiheiden käsittelemiseksi 1 artiklan mukaisesti ja ECI-asetuksen 15 artiklan mukaisesti. Näin prosessi pysyy avoimena ja helposti saatavilla.
- osoittaa selkeästi, ettei komissio päätä olla noudattamatta julkisia sitoumuksiaan ECI:n vaatimusten täyttämiseksi ja että se vastaa hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti tiedonannon C(2021)4747 julkaisemisen synnyttämiin oikeutettuihin odotuksiin.
- ilmoittaa pysyvänsä EU-kansalaisaloitteelle tehdyissä sitoumuksissa ja vahvistaa yksiselitteisesti sitoutumisensa hyvän hallinnon periaatteisiin ja demokraattisiin osallistumisprosesseihin, sellaisina kuin ne on kirjattu 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti. 11 TEU.